

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Reservationis Beneficiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

tur ei quandoque parua data, quibus literis mittitur in possessionem; prius tamen per eum praestita cautione de expediendo literas intra sex menses, si Sanctissimo vel Datario placuerit ex Bulla Iulij Secundi & Paul. III. trigesima quarta sub poenis priuationis, & amissionis.

- 3 Amittitur autem rescriptum ad beneficium si cessat causa, ob quam est concessum, ut si est in forma pauperum, & pauper beneficium, vel patrimonium sit allecatus capitulo si pauper de praebend. in sexto, vel si tempore competentis praebendam vacantem petere neglexerit capitulo si Clericus de praebend. in 6. nisi ei esset data optio eligendi, quam voluisset, vel si impetrator beneficium incompatible interim sit allecatus, licet re integra id renunciasset, & alijs modis, de quibus per Staphil. cit. quibus modis lit. ad benefic. expir. num. 1.

RESOLVT. CCCLXXXVII.

- 1 Forma (indignationem Petri, & Pauli) in rescriptis apponi consuevit quid operetur.
- 2 Forma praedicta contrauenientes importat poenam arbitriam.
- 3 Quod procedit si de facto contrauenierint, non autem de iure.

Formula indignationem Petri, & Pauli appositae in Rescriptis, quid operetur.

IN Rescriptis semper haec formula contra inobseruantes apponi consuevit indignationem Petri, & Beatorum Apostolorum se nouerint incursum, quae importat, ut inobedientes possint priuari suis beneficijs. Baldus in capitulo primo, §. porro, quae sit prima causa benefic. amittend. Mozius in tract. de feudis in tit. ex quibus causis feud. amittat, num. 129. Zasius in dict. tractatu de feud. parte 10. titulo de amissione feudi numero quadragesimo primo, quos sequitur Intrigiol. in tractatu de feudis, Centuria prima, quaestione nonagesima octaua, numero 200. Staphil. de literis gratiae, titulo de vi, & effectu clausularum de clausul. nulli hominum liceat num. tertio, & sequente, ubi quod Deus indignatur, & irascitur contra huiusmodi contrauenientes, & ideo peccant mortaliter Bartol. in extrauaganti ad reprimendum in verbo indignationem nostram.

- Item haec formula contra contrauenientes importat poenam arbitriam Alciat. in capitulo quod sedem, numer. sexdecimo de officio ordinarij. Rebuff. in praxi beneficiorum, titulo declarationes nouae prouisionis ad fin. Restaurus in tractatu de Imperatore, quaestione 110. in 38. casu Principi reseruato. Bartolom. Betlenn. in tractatu de charitativo subsidio, quaestione quadragesima quarta, ubi diffusè scribit de hoc Barbat. in consil. 11. columna quinta, volumine primo, ubi probat contrauenientes propterea esse arbitrarie puniendos.
- 3 Declaratur haec Doctrina, ut procedat si contrauenierint, de facto, non autem si de iure sicut in clausula nulli hominum liceat, probat Staphileus in loco praellegato ad notata per Doct. in capitulo praesentia de probatione.

P R A X I S R E S E R V A T I O N I S
Beneficiorum.

RESOLVT. CCCLXXXVIII.

- 1 Ordinarius sub poena suspensionis non potest conferre beneficia reseruata.

- 2 Inferiores collatores non possunt conferre beneficia reseruata sub poena excommunicationis, & priuatae facultatis.
- 3 Collatores tenentur scire regulas Cancellariae.

De poena Episcopi conferentis beneficia reseruata declaratur Bulla Pij IV.

- 1 Beneficia reseruata per Bullam Pij Quarti prohibentur conferri per locorum Ordinarios sub poenis in dicta Bulla contentis scilicet suspensionis a diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiae, quoad Archiepiscopos, & Episcopos, quo uero ad alios inferiores etiam sub excommunicationis, & alijs arbitrio nostro, & quoad omnes sub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia poenis districte praecipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicae reseruata, seu affecta quouis pretexto causa, aut quacumque colore cuiquam conferre, seu de illis providere, aut in illis, seu eorum possessione se se intrinsece quoquomodo audeant, vel praesumant, inquit Pius Quartus in constitutionibus sub die 22. & 23. Aprilis 1561. fol. 700. in Bull. incip. valentes, & in alia incip. cupientes, & Pius Quintus fol. 1008. & nota pro ampliacione extrauag. com. Pauli Secundi de praeb. sub quo titulo etiam habetur extrauag. Benedicti XII. incip. ad Regimen. & Ioannis XX. incip. execrabilis, ubi de beneficijs Sedi Apostolicae reseruatis in capitulo secundo, & tertio, & in cap. praesenti de praeb. in 6. tractatur de vacantibus in curia, ac in extrauagan. commun. Bonif. eod. titulo.
- 2 alie reseruaciones sunt in regulis Cancellariae, quas collatores scire oportet, dicta Bullae Pij Quarti, & Quinti loquuntur quod tempore vacationis fructus spectant ad Cameram Apostolicam.

RESOLVT. CCCLXXXIX.

- 1 Per reseruacionem ligantur manus inferiorum.
- 2 Reseruatio inficit titulum, & possessionem.
- 3 Vbi Papa manum apponit reseruando, vel conferendo omnia in contrarium facta inficit.
- 4 Decretum Papae ligat etiam ignorantes.
- 5 In beneficijs reseruatis non cadit deuolutio.
- 6 Intrusus in beneficio reseruato, condemnatur ad fructus a die intrusionis.

Collatio beneficij reseruati facta per ordinarium an sit ipso iure nulla.

- 1 Effectus reseruacionis est, ut per eam ligentur manus inferiorum collatorum, Rota in decis. 858. ex quo reseruatum in beneficijs afficit non solum titulum verum, sed etiam possessionem, eadem Rota in decis. 475. Cachet. in decis. 102. numero secundo, dicens idem procedere in reseruacione Principis. Puteus in decis. 297. libro tertio, Cassad. in decis. prima, & secunda de dilationibus Trinit. in decis. 52. libr. 2. & in decis. 262. libro secundo, ubi ex eadem ratione infert non posse beneficium reseruatum permutari in manibus ordinarij, nam Papa ubi manum apponit prouidendo, siue reseruando, omnia in contrarium facta inficit. Cassad. in decis. prima, numero octauo de restitutione spoliator. & per eius decretum ligantur etiam ignorantes, idem in decisione secunda cit. titulo, imo in praedictis beneficijs taliter reseruatis neque etiam cadit deuolutio. Verall. in decisione sexagesima tercia, & in decisione 253. & idem Cassad. in decisione octaua de praebendis, & ex ijs etiam prouenit, quod intrusus in beneficio reseruato condemnatur ad fructus a die intrusionis, Rota diuers. in decis. 792. libr. 3. & in decis. 876. eod. libro: reseruatio enim

enim operatur, vt manus alterius cuiuscunque collatoris sint ligatae, vt notabiliter decisum dixit Card. Puteus in decis. 48. libro 3. & Faber in decis. 12. Cod. de Sacrosanctis Ecclesijs, ex quibus deueniendo ad resolutionem propositi articuli censui dictam collationem fore nullam ipso iure, motus tum ex supra relatis, tum ex notabili decisione Capell. Tholof. 434.

RESOLVT. CCCXC.

- 1 Collatio de beneficio reseruato dicitur nulla ipso iure.
- 2 Fructus non debeant restitui sufficit quod absit mala fides.
- 3 Reseruatio quando non est notoria, vel clausa in corpore iuris non causat malam fidem prouiso ab Ordinario ante litem motam.
- 4 Intrusus tenetur ad fructus perceptos ante litem motam.
- 5 Fructus vt non restituantur sufficit bona fides, & color detinendi ab initio.
- 6 Sententiae verba sunt intelligenda prout ius disponit.
- 7 Condemnatus simpliciter ad restitutionem fructuum censetur condemnatus ad fructus, ad quos condemnari debuit.

Prouisus ab Ordinario de beneficio reseruato an teneatur ad restitutionem fructuum perceptorum.

1 **C**ollatio de beneficio reseruato dicitur nulla ipso iure, cap. ex eo de elect. in 6. de cuius materiae ornamento latissime per Gonzalez in reg. glos. Cancell. 42. quare fuit dubitatum an talis prouisus teneatur ad restitutionem fructuum perceptorum, in quo articulo sic respondi, quod quando ei mota fuit lis tenetur ad restitutionem a die litis motae, ex quo tunc censentur percepti mala fide, cum omnes bonae fidei efficiantur male fidei per litis contestationem. Item veniunt, §. quod si ante, ff. de petitione hereditatis de Franch. in decis. 31. Innoc. allegat. 114. & Benint. in decis. 20. vbi quod post litem contestatam incipiunt fieri male fidei possessores, & quod post motam controuersiam omnes possessores sunt pares, & ita censuit Rota in vna Mediolanensi. liquidat. fructuum 2. Nouembris 1602. coram Illustrissimo Cardin. Bononiensi. cuius tenor est.

Fuit conclusum fructus liquidandos esse a die, 2 motae litis, quia ad istum effectum sufficit, quod ad sit mala fides. Rot. decis. 4. sub numero primo de restit. spoliat. in nou. Egidijs in capitulo grauis, numer. 4. circa med. eod. tit. & fuit dictum coram bon. mem. Gypso in vna Romana fructuum 2. Nouembris 1555. & in vna Salaman. fructuum 9. Martij 1587. coram Reuerendo Patre Domino meo Decano in Salaman. dimidia portione prima Aprilis 1591. Mala fides autem Domini Marci Antonij ante litem non probatur, cum non appareat, quod habuerit scientiam reseruationis, & reseruatio non sit clausa in corpore iuris, vel super certo corpore beneficii, aut alias indubitata, & notoria, itaut eius ignorantia allegari non possit. fuit dictum in illa Salaman. fructuum, & in alia Salaman. dimidia portione, talis enim requirebatur ad hoc vt inficeret possessionem dicti prouisi ab ordinario Put. decisio. 130. lib. 3. & fuit dictum in Romana Canonicatus 7. Decembris 1584. coram Sanctissimo, & in pluribus alijs, & eo minus, quia reseruatio, & decretum in ea appositum fuit non super vacaturis, sed super vacantibus Cassador. decisio. secunda numero quarto, in fine versicul. & intellige de restitution. spoliat. Put. decisio. 27. libro secundo, & fuit dictum in dicta Romana Canonicatus.

Quae dicuntur de intruso quod teneatur ad fructus perceptos ante motam litem non habent locum in dicto Marco Antonio, quia suam habet prouisionem ab ordinario, quam non discolorat praedicta reseruatio, Puteus dicta decisione 180. & propterea iusto titulo accepit possessionem, & licet semper fuerit detentor iniustus, sufficit quod ab initio habuerit bonam fidem, & colorem detinendi Rota dicta decisione quarta in princip. de restitution. spoli. in non. Sarn. in regul. de ann. quastion. 57. sub numero 4.

Non obstat quod prouiso ordinarij cum careat testibus, & subscriptione Notarij sit suspecta de antedata, quia ista suspicio non potest causare malam fidem in prouiso ab ord. quia sicut non constat ad esse ante datam, nec fuit conscius se inuasisse alienum. 6 Beneficium: non obstant verba sententiae quae intelligi debent prout ius disponit l. Herennius. ff. de euict. cap. dilectus de officio Ordinarij Bartol. in leg. si fundus §. in vendicatione sub numero quarto ff. de pigno. & dictus Marcus Antonius censendus est condemnatus in eo, in quo condemnari debuit Aym. consilio 74. sub numero nono, & dixit alias Rota in quadam sententia in ea parte, in qua condemnabat ad fructus perceptos in vna Romana Vineae de Marri 20. Iunij 1593. coram Orano.

RESOLVT. CCCXCI.

- 1 Beneficia collectorum, & vnicorum subcollectorum sunt reseruata Papae.
- 2 Subcollector dicitur, qui fuit deputatus, & acceptauit, & quod pro tali fuerit reputatus, licet non exercuerit officium.
- 3 Reseruatio Papae afficit beneficia.
- 4 Reseruatio generalis abrogat omnia statuta, & leges.
- 5 Per Papalem reseruacionem inficitur titulus, & possessio.
- 6 Quando constat de proprietate non attenditur quasi possessio.

An ordinarius possit praescribere collationem beneficii reseruati.

1 **E**piscopus beneficium reseruatum tanquam non reseruatum pluries contulit dubitatum fuit si praescribere possit, in quo articulo dicebam in casu mihi proposito; beneficia collectorum, & vnicorum, sub collectorum quorumcunque sunt reseruata sedi Apostolicae per reg. 4. Cancellar. & in extranag. ad Roman. 14. de praebend. inter communes Felyn. in c. in nostra 32. colum. 17. in fin. corollar. 21. num. 20. de rescript. ita vt ad istum effectum sufficiat sola deputatio subcollectoris, & acceptatio, & quod pro tali subcollector sit communiter reputatus, ac fuerit paratus dictum officium exercere, quamuis actualiter non exercuerit, quia forsan non venit occasio, vel alias fuerit legitimo impedimento derentus. Cassan. decisio. 24. cum alijs per Gonzal. ad regul. octaua Cancellar. glos. 51. num. 71. & 72.

Hoc statu non potuit huiusmodi beneficium reseruatum conferri per ordinarium, nec per executorem, seu legatum, cum reseruatio Papae afficiat beneficia super, & de quibus fit, & inficit totum, quicquid disponitur in contrariam auferendo potestatem conferendi, & omnem modum disponendi circa id, de quo agitur, itaut non possint impetrari, nec per alium conferri, nisi per Papam. Rot. decisio. 1. alias 173. num. 4. ad med. & num. 5. de rerum permut. in nou. per tex. in cap. si eo tempore 45. de electione in 6. cap. 2. de praebend. cap. dudum, eodem titulo in 6. maxime quia sumus in reseruacione generali, quae abrogat omnes leges, vel statuta, & remouet omnem

nem facultatem conferendi, ac omne impedimen-
tum Mandos. reg. 4. quæst. 7. num. 2. stante præsertim
decreto irritanti, & alijs clausulis, de quibus in dicta
extrauag. ad Roman. 14. de præbend. inter commun.
5 ex quibus titulus, & possessio inficitur per papalem
reseruatiōem. Rot. decif. 32. alias 858. num. 2. de
præben. in antiq.

Non obstat, quod beneficium, de quo agimus fue-
rit bis collatum tanquam non seruatum per ordi-
narium post talem seruatiōem, adeo ut ultimus
status sit attendendus in beneficialibus tanquam præ-
ualeat vitima, atque immediata quasi possessio. Rot.
decif. 49. alias 557. ante med. de rescriptiōe in anti-
quitate. Oldrad. consilio 312. num. 2. Ferret. consil.
288. num. 11. & 12. & consil. 210. num. 4.

Quia stante decreto irritanti erant ligatæ manus
Ordinarij, qui non poterat conferre, unde collatio
non valet, neque potest considerari aliquis ultimus
status, nec aliqua vitima immediata possessio, cum
per papalem seruatiōem illa inficitur, vna cum
titulo Rot. decif. tertia, num. 1. de restit. spoliatior.
in nouis, vbi, quod tale decretum Papæ in reserua-
tionibus appositum facit, quod quilibet titulus, &
possessio careat omni effectu in beneficialibus non
procedit, & est inualida In hoc. in c. ex parte de resti-
tut. spoliatior. & in capitul. vnic. de eo qui mittit. in
possessio. lib. 6.

Nec facit quod in casu nostro agatur incidenter
inter prouisos de validitate ipsius collationis, tunc
n. ad istum effectum sufficit qualiscunque possessio,
quicquid alias forsan illa non sufficeret ad immutan-
dam qualitatem beneficij, puta quod de regulari ef-
ficiatur seculare, vel quid simile, non satis sit, quod
iste ultimus status sublineat collationem etiam ad
effectum excludendi seruatiōem Papæ, iuxta consi-
lium Calder. 23. de præbend. quod sæpe approbavit
Rot. de qua per Mohedan. decif. 8. alias 179. de pri-
uileg. Put. decif. 206. lib. 2. Simonet. de reseruatiōe,
quæst. 70. Thom. de Than. decif. 1. & coram Card.
Pamphil. Vicentina beneficij 19. Nouembris 1599. &
coram R. P. D. Penia Ferrarien. Prioratus 15. Martij
1608. vbi in specie constabat de ultimo statu secula-
ritatis, nam beneficium tanquam seculare fuerat in
titulum collatum ab ordinario, quod licet à sua pri-
mæ origine fuisset regulare, & propterea prætere-
retur seruatum, tamen quia non aderat aliquis in-
ter ipsos principales collatores, sed inter prouisum
ordinarium, & apostolicum, fuit conclusum debere
attendi istam quasi possessionem ultimum statum be-
nificij ad substinendam collationem ordinarij ad ef-
fectum excludendi seruatiōem Papæ, iuxta dict.
consil. Calder. 23. quibus additur text. in cap. consula-
tionibus 19. vbi Abb. num. 2. de iure patron. cuius
canonis dispositio licet loquatur de eo, qui est in qua-
si possessione præsentandi, tamen locum etiam habet
in collatione. Bal. consil. 437. ex quo num. 1. lib. 2.
quem sequitur Rota coram R. P. D. Domino Penia
Ferrarien. prioratus 8. Martij 1610.

Quia respondetur prædicta procedere quando non
constaret de legitimo statu præcedenti, tunc enim
non attenditur ultimus status contrarius, neque
ad effectum validitatis collationis, nisi probetur
legitimè præscriptus, & mutatus spatio quadraginta
annorum, pro ut ita intelligendum esse consil. Calder.
23. resoluit Rota coram R. P. D. Penia Ferrarien. prio-
ratus 25. Maij 1609. vbi etiam ita declarat aliam
decisionem supra ex aduerso allegatam coram eo-
dem in eadem causa factam 17. Martij 1608. ob illam
rationem, de qua in cap. consultationis 19. de iure
patron. quia quando constat de proprietate non
attenditur quasi possessio, quæ alias semper inspicit-
6 tur ad effectum validitatis præsentationis, seu colla-

tionis Rot. coram R. P. D. Marcomontio Mileui-
tana iuris patronatus 18. Aprilis 1608. & est decif.
Rot. 2. de præbend. in nou. vbi quod sufficit status
ultimus, dummodo non probetur alium itatum legi-
timam præcessisse, quod etiam communiter appro-
bant doct. in cap. cum de beneficio, vbi Gemin. num.
8. Ioan. num. 5. de præbend. in 6. Milus in verb. be-
nificium vers. beneficium si est impetratum tanquam
seculare Felyn. in cap. nostra 32. num. 43. de rescript.
Rot. coram Card. Blanchetto Salamantina Vicariæ
25. Martij 1596. & coram Card. Lancelloto Ostumen.
cappellæ 17. Decembris 1599.

RESOLVT. CCCXCII.

- 1 Sub generali reseruatiōe non veniunt beneficia ad nu-
tum amouibilia ex sententia glossæ.
- 2 Beneficium manuale dicitur vacare per obitum, amo-
tionem, & resignatiōem.
- 3 Non tenet vno de beneficio manuali, non facta men-
tione manualitatis.
- 4 Si Papa reseruat sibi beneficium manuale, nullus in eo
se potest intrinittere.
- 5 Beneficia manualia possunt in fauorem resignari.

An sub generali reseruatiōe Pontificis veniant bene-
ficia ad nutum amouibilia.

Videbatur quod non, prout expressè tenuerunt
1 non includi sub reseruatiōibus gloss. in Clem.
vnica verb. reuocari ad finem vers. & ob hanc cau-
sam de supplend. neglig. prælat. Calderin. consil. 26.
an in reseruatiōibus ad præbendas rationem assi-
gnans, nempe quod Papa reseruando sibi collatio-
nem beneficiorum videtur intelligere propriè de
collatione, quæ sit perpetuo de beneficio, & postea
subdit, quod aut Papa voluit talium beneficiorum
non perpetuorum collationem esse perpetuam, &
tunc mutauit naturam beneficiorum manualium,
quod Papa facere non intendit, cum non exprimat
argum. cap. 2. 10. dist. & capit. querimoniam de
Iurepatronatus, aut non intendebat illam naturam
mutare, & minus intrat reseruatio, ex quo esset
frustratoria eo ipso, quod statim posset beneficiatus
amoueri. Calderinum sequitur Felinus in capit. per
tuas sub numero 4. ad finem versic. & adde Calderi-
num de maiortate, & obedientia Aneas de Falco-
nibus in tract. de reseruatiōibus in 3. quæst. princi-
pali numero 25. versic. beneficia manualia Staphi-
laus de liter. gratiæ tit. de expectatiuis in 9. forma
expectatiuarum numero 29. versic. similiter pro-
pter illa verba Castadorus d. decisio. 4. in principio,
& decif. 12. ante num. 12. de præbend. Gomefius in
tractat. de expectatiuis numero 94. versic. similiter
propter illa verba, vbi plures columnas de verbo ad
verbum transmutat: Staphil. vbi supra. Simonet.
in tractat. de reseruatiōibus, quæstione tertia, nu-
mero 11. licet numero 2. & per totam de præbend.
Rebuff. in tractat. nominationum, quæstione 9. nu-
mero 25. Parisius de resignatiōe, libro 11. quæst. 3.
numero 82. & 85. Rota decif. 739. numero octauo,
parte prima diuersorum, & fuit decifum sub 10. De-
cembris, anno 1603. coram R. P. D. meo Litta, ita
ut non cedat sub rigorosa reseruatiōe in corpore
Iuris inclusa capit. 2. de præbend. lib. 6. ut fuit resolu-
tum in vna Calagur. præceptorie de Villel. coram
Puteo de anno 1546. teste Achil. decif. 9. de præ-
bendis, quod procedit quamuis tale beneficium
manuale vacet per obitum, quia quamuis sit ma-
2 nuale, nihilominus per obitum vacare dicitur glos-
sa verb. reuocari vers. & suis in Clement. vnica de
supplenda neglig. prælat. & Cardinal. ibi in §. præ-
missa

missa quest. 5. num. 8. Imola num. 44. post medium
vers. redeo ad glossam Abb. numero 17. Vitalin.
numero nono Milius in repertorio verbo benefi-
cium manuale sub numero nono Rot. decif. 739.
numero quarto parte prima diuersi. vbi etiam di-
cunt, quod similiter dicitur vacare per amotio-
nem, & per resignationem, & R. P. D. Anastasius
Germonius in tractat. de indultis §. regularia numer.
16. Flamin. Parif. de resignat. libro secundo, qua-
estione 11. numero quarto; hinc beneficia manualia
non includuntur sub regula de annali, vt fuit reso-
lutum in vna Albigan. Cappell. 25. Ianuarij 1549.
coram Hieronymo Nonato. Mandof. in reg. 33. de
annali, questione vndecima, numero quinto, &
per totam. Mohedan. decif. 10. de caus. possefs.
nec etiam comprahenduntur in regula de triennali.
Gomesius super eadem regula, questione quinta, &
questione septima. Rebuff. de pacif. possefs. nume-
ro 272. Mohedan. decif. 169. alias 10. de possefsio-
ni. Parif. de resignat. libro vndecimo, questione,
3. num. 85. Rot. decif. 739. num. 7. p. 1. diuersorum si-
militer non tenet vno de beneficio manuali non
facta mentione manualitatis. Cassador. decif. 4. n. 4.
& per totam de prabend. Rebuff. de pacif. possefs.
numero 282. vers. non valeret tamen vno Simonet.
decif. 21. in manuscript. & additio ad Simonet. de
referuat. questione octaua, numero quarto, sicut nec
aliqua quelibet impetratio valet de tali beneficio ma-
nuali manualitatis mentione non facta Cassador. d.
decif. 4. sub numero primo, & numero secundo. Fla-
min. Parifius de resignatione libro secundo, quesi-
one vndecima, numero secundo, hinc videmus, quod
in omnibus supplicationibus in principio illorum fit
mentio, quod beneficium, de quo supplicatur, est
perpetuum ad distinctionem manualis, de quo Papa
providere non intendit, & omnes ferè supplicationes
incipiunt dicentes, cum perpetuum beneficium, rur-
sus beneficium manuale non venit appellatione de-
pendentis in rescripto, vt per Cassad. decif. 12. nu-
mero 6. & 10. de prabend. tenuit Rota teste Achil.
de Grassis decif. 8. de prabend. nec venit propriè ap-
pellatione beneficij, cum deficiat vnum ex substan-
tialibus requisitis assignatis in principio huius glosse
quod debeat esse perpetuum, & tradit Nauar. conf. 5.
numero primo, & consilio septimo de prabend.
Gregor. Tholosan. in institutionibus rei beneficiarie,
capitulo 11. numero 12. item quamuis beneficium
manuale vltima vice fuerit commendatum a Papa,
non propterea remanet referuatum, quin adueniente
vacatione possit Ordinarius, vel Abbas de illo pro-
uidere, quia cessante commenda cessat affectio, &
referuatio in hoc casu Franchus, in capitulo nemo
decimoquin- to sub numero quinto, versiculo quod si
commenda post Geminianum ibi de electione, libro
sexto. Achil. decif. 9. numero quinto, & sexto de
prabend. licet secus sit in alijs beneficiis, non manua-
libus, vt dicemus in §. 8. huius glosse 5. de commen-
dis, ac vide, quæ dicam in glos. 62. si verò Papa ex-
pressè referuasset, vel affectasset aliquod beneficium
manuale, tunc proculdubio intraret referuatio pro il-
la vice, & nullus inferior se intrmittere posset, vt
fuit resolutum teste Achille de Grassis. decif. 9. num. 9.
de prabend. nam de viribus referuationis, quando
constat de voluntate non est dubitandum Mandosius
in regula 3. questione 10. numero 3. ad medium vers.
non quod Papa non possit, quoniam omnia beneficia
mundi sunt Papæ obedientia etiam manualia, Bal.
in l. rescripta, num. 7. ante finem, versic. item omnia
beneficia. Codice de Precibus Imperatori offerendis
Philippus Probus in cap. generali, num. 13. & num.
41. de electione lib. 6. Gomesius in proemio regula-
rum Cancellariæ, quest. 2. num. 7. & in reg. de non

tollendo, quest. 1. num. 7. versic. illud tamen Simo-
net. de referuat. quest. 2. & 13. Rebuff. de pacif. pos-
sefsor. num. 279. vers. quod intellige, sicut etiam Pa-
pa confirmaret prouisionem factam alicui de benefi-
cio manuali, aut ipse prouideret, tunc durante vita
prouisi non posset per aliquem inferiorem amoueri,
vt tenent Gambarus in cap. licet sub numero 84. vers.
aduerte de rerum permutatione, libro sexto. Bellam.
in tractatu de permutatione beneficiorum, part. 3.
quest. 6. Ioannes Andreas, Geminianus, & alij in
cap. presenti de officio ordin. lib. 6. Rebuff. cum alijs
de pacif. possefsore dicto numero 279. & 281. Achil.
dict. decif. 9. num. 8. de prabend. nec non beneficia
5 manualia possunt in fauorem resignari, vt post Fe-
deric. Bellam. & alios tradit Flamin. Parifius de re-
signat. lib. 2. q. 11. num. 1. & sequentibus, ac etiam
permutari Rebuff. in praxi tit. de permutatione num.
49. vbi num. 50. dicit quod non propterea alteratur
natura manualitatis.

R E S O L V T. CCCXCIII.

- 1 Regula referuatoria non comprahendit ius patronatus laicorum, nec mixtum.
- 2 In fauorabilibus attenditur qualitas laicalis.
- 3 Non censetur derogatum iuri patronatus mixto, nisi fiat mentio.

An sub Regula referuatoria octo mensum compre-
hendatur ius patronatus mixtum scilicet
clericorum, & laicorum.

CONSULTUS super huiusmodi articulo, dicebam
1 clarum esse, Regulam referuatoriam non
comprahendere ius patronatus laicorum, vt larissi-
mè per Gonzalez ibi per text. in cap. cum dilecti,
ne laici retrahantur a fundandis iuris patronatibus;
idemque procedere etiam in iuris patronatibus
mixtis ex dec. Rotæ teste Achille de Grassis 3. de
iure patronatus, cuius tenor est. Fuit dubitatum co-
ram me in vna Faentina parochialis pro Hercule
Seuerolo 12. Octobris 1548. an Regula referuatoria
octo mensum comprahendat beneficia mixta iuris
patronatus laicorum, & clericorum.

Et licet videatur prima fronte dicendam quod,
sic, prout est expressa decif. 266. alias 46. de concess.
prabend. in antiquam sequitur Staphil. tract. de liti-
ris grat. fol. 54. & Aneas de Falcon. de referuat. 14.
effectu, quod videbatur etiam suaderi ratione, quia
passim in curia derogatur iuris patronatui mixto, er-
go arguendo ab vso patris familias videbatur tale be-
neficium inclusum esse in referuatione.

Prædictis tamen non obstantibus contrarium te-
nuerunt omnes nemine excepto, considerante primo,
quod plures, & melius disputantes articulum erant
pro ista opinione, & Rota alias variando tenebat
istam opinionem, vt refert Felyn. in tract. quando li-
tere apostolicè in 6. ampliat. ex quo dicebatur non
esse faciendum fundamentum in dec. supra allegata,
quam Doctores prædicti simpliciter referendo se-
quuntur, & Felyn. melius disputat eodem modo Ro-
ch. in tract. iuris patronat. in vers. ius in 7. questione.
Lambertin. in eod. tract. fol. 8. & fol. 371. in 3. par. lib.
2. 9. quest. principali artic. 9. 10. de Silua in tract. de
beneficio 2. par. 3. q. 14. col. numero 47. Rebuff. in
tract. nominationum fol. 12. 15. q. vers. 3. non com-
prahenduntur, vbi voluit in nominationibus non
comprahendi talia beneficia, & hoc idem etiam fuit
de mente Cassad. decif. 4. de probation. in fine re-
petita in decif. 7. titul. nostro.

- 2 Et generalis ratio est quia in fauorabilibus at-
tenditur qualitas laicalis, ex qua ratione tolluntur

funda-

fundamenta dictæ decif. 266. quæ dum vult qualita-
tem clericorum attendi debere, non aduertit, quod
loquitur in fauorabilibus, & in casu nostro esset odium
quia haberetur pro clericali igitur, &c.

Retorquebatur etiam ratio styli, & vsus quinimo
3 nisi fieret mentio in curia de tali iure patronatus non
conferetur illi derogatum, vt in d. decif. Cassador.
ex quo inferitur non esse comprehensum, nisi vbi facta
esset mentio.

Quod autem derogeretur tali iuri patronatus est
magis, quia solet Papa derogare iuri patronatus pro
medietate, & sic solet derogare parti laicorum, parti
autem clericorum derogare non est necesse, videtur
etiam Petr. de Anchar. in c. cum propter circa finem
de iure patronatus tenere, quod in fauorabilibus
vnum sequitur aliud, non habita distinctione, an prin-
cipales sint laici an clerici.

P R A X I S R E S I D E N T I Æ I N beneficijs.

R E S O L V T. CCCXCIV.

- 1 *Habens cappellaniam non tenetur ad aliquam residenti-
am, & illa dicuntur beneficia, quæ requirunt resi-
dentiam personalem, quæ ex statuto consuetudine, aut
privilegio illam requirunt.*
- 2 *Beneficium simplex circa ecclesiam cathedralem, vel
collegiatam non requirit residentiam.*
- 3 *Ex consuetudine generali obseruatur, vt etiam si bene-
ficia requirant residentiam, si tenuia sint derogeretur
ex dicta consuetudine oneri residentie personalis.*
- 4 *Consuetudo seruendi per substitutum valet.*
- 5 *Consuetudo omnes ferè humanos actus interpretatur.*

An habens Cappellaniam teneatur facere residentiam.

- R**espondeo non teneri ad aliquam residentiam,
1 quoniam illa beneficia dicuntur requirere resi-
dentiam personalem, quæ ex statuto consuetudine,
aut privilegio illam requirunt iuxta doctrinam Inno-
cent. in cap. clericus de clerici. non resid. quem sequi-
tur Syluester in summ. verbo residentia, & probatur
ex text. in cap. 2. sels. 6. de reform. Concil. Trident.
2 de iure tamen hodie simplicia beneficia, prout est
cappellania circa Ecclesiis cathedrales, vel colle-
giatas non requirunt residentiam ex text. in cap. gra-
tia de rescript. in 6. & in clemen. gratia eodem tit.
Innocen. in dict. cap. cum iam dudum de election. &
Lamber. vbi supra numero 4. & Oieda vbi supra par.
1. cap. 17. num. 26. & itidem consuetudine generali
idem est obseruatum, vt testatur Boer. in consil. 16.
3 numer. 17. ex gloss. in cap. cum omnes de constitu-
tionibus, & ibi doct. per tex. ibi, & gloss. in dict. cap.
dudum 2. de elect. tenent Host. Ioan. Andreas, &
Butrus in cap. ex parte de concessio. præbend. Abb.
in cap. tunc de cleric. non resident. & in cap. licet in-
fra de præbend. Imola in cap. ex tunc de cler. non
resident. Lapus allegat. 35. Selua de beneficio 4. par.
q. 2. per totam, vbi omnes inquirunt validam esse
talem consuetudinem, & Oieda vbi supra 2. p. cap. 1.
nn. 21. adeo vt etiam si de iure talia beneficia simpli-
cia requirerent residentiam, si tenuia sunt ex d. con-
suetudine derogatur onus residendi personaliter in
eis, prout in processu est probatum, & tenet Lamber.
vbi supra n. 19. & 20. & Oieda in dict. tractat. de bene-
fic. compat. 1. p. cap. 15. num. 38. tom. 15. 1. p. tracta-
tum diuersorum doctor. & Selua in tractatu de be-
neficijs 4. p. q. 6. num. 1. versic. tertius casus est etiam
si talia beneficia tenuia essent curata, valeret con-
suetudo obtinendi plura eorum, secundum Oiedam,

vbi supra 2. par. cap. 11. numero 12. vbi in numero
13. quod tempus requiratur ad inducendam hanc
consuetudinem, & sic cum causa potest induci hæc
consuetudo in curatis, vt per Oiedam vbi supra.

1. part. capit. 27. numero 22. & latius in eadem 1.
par. cap. 13. numer. 33. versic. in hac tamen, vbi sic
concordant opiniones per eum ibi relatas numero
25. cum sequentibus, quæ adeo vera sunt, & pro-
cedunt, quod etiam stante dispositione Concil. Tri-
dent. cap. 17. sels. 24. de reformat. valeat talis con-
4 suetudo seruendi per substitutum secundum Na-
uar. in Manuali Latin. cap. 25. numer. 127. optimè
Cene. in collect. iur. 2. par. c. 150. num. 1. Oieda vbi
supra secunda part. c. 1. num. 24. cum seq. & idem
voluit in 1. par. cap. 27. num. 24. & 26. vbi inquit non
valere consuetudinem, ne per substitutum seruiat,
imo, & quod plus videtur, quod etiam si testator in
fundatione cappellaniæ dicat, & disponat, quod con-
feratur vni, qui ibi quotidie missam celebret in cap-
pella, vel alio in loco, adhuc tunc consuetudine effi-
ci potest, vt per substitutum deferuntur secundum
Seluam in dicta 4. part. quest. 2. num. 3. Oiedam plu-
res allegantem vbi sup. 2. part. c. 1. num. 2. & 21. &
5 quia consuetudo omnes fere humanos actus inter-
pretatur, & in eis attenditur, vt probatur in l. si fundus
ff. de emptionib. & per Oiedam, vbi supra 2. par. cap.
8. num. 13. folio 173. vbi allegat Gab. in suis com-
munibus opinionibus tit. de consuetudine conclus. 1.
& 2. plura cumulantem, & num. 14. dict. c. 8. ampliatur
hoc ipse Oieda, vt procedat etiam si talis consue-
do præscripta non sit, sed per aliquos actus obserua-
ta, vbi in cap. 11. nu. 13. inquit veriorum esse opinio-
nem iudicis arbitrio relinqui, quod tempus sit ne-
cessarium ad indulgentiam ad inducendam consue-
tudinem, in processu tamen nostro non solum in hac
cappellania, verum, & in alijs communiter habenti-
bus dictam clausulam, quod ibi quotidie per capel-
lanum in tali loco missa celebretur, probatum est ef-
fere consuetudinem seruendi per substitutum, & ad
hoc vidi quam plures dispositiones cappellaniarum
hæc dicentes, & in eis sicut in alijs omnibus probata
fuit dicta consuetudo, & præsertim vbi tennes erant,
quo casu inquit Lamber. vbi supra numero 20. quod
ipse obtinebat 37. beneficia patronatus.

R E S O L V T. CCCXCV.

- 1 *Si parochialis vnitur canonicatui, seu dignitati tenetur
canonicus deferuire per vicarium, qui vicarius dicitur
perpetuus beneficiatus.*
- 2 *Cura animarum pertinet ad vicarium, ac proinde ipse
debet residere.*
- 3 *Vicarius perpetuus dicitur rector curæ animarum, & cu-
ra actualis auferitur rectori, & transfertur in vica-
rium perpetuum.*
- 4 *Prioratum solum administrari per vicarium perpe-
tuum non dicitur beneficium curatum.*
- 5 *Quis dicitur habere curam animarum propter exercitiū.*
- 6 *Habens parochialem, in qua vicarium perpetuum legiti-
mè institutum obtinuit eo viuente non tenetur residere.*
- 7 *Vicarij perpetui habent verum titulum.*
- 8 *Vicarius perpetuus non potest remoueri, neque si rector
principalis moriatur.*

An rector parochialis habens vicarium perpetuum, cui
incumbit cura animarum teneatur residere.

- I**uxta dispositionem tex. in cap. extirpandæ §. fin.
de præbendis sancitum fuit, vt si parochialis vnita-
1 tur canonicatui, seu dignitati teneatur canonicus
deferuire per vicarium, qui vicarius dicitur perpetuus
benefi-